

Шановні викладачі, співробітники і студенти нашого університету!

Ми звернулися до представників факультетів ЗНУ із проханням розповісти про найяскравішу наукову подію, яка трапилася у їх підрозділі протягом навчального року. Відповіді виявилися дуже цікавими і різноманітними – вони цілком відображають усю різнопланову наукову діяльність нашого університету. Саме розповіді про наукову складову діяльності Запорізького національного у 2010-2011 рр. і присвячено цей випуск газети.

ШАНОВНІ НАУКОВЦІ!

Щиро вітаємо Вас із професійним святом – Днем науки!

Відзначення цього свята засвідчує визнання ролі науки в розбудові держави, глибоку повагу до науковців, дослідників, першовідкривачів, що становлять інтелектуальний потенціал нації, її надію.

Наш університет має потужний, науковий потенціал, який користується широким визнанням не тільки в нашій країні, а й у світі. Своїми дослідженнями наші науковці збагачують свій

народ і людство в цілому новими науковими знаннями, роблять відчутний внесок у розв'язання технічних, економічних і соціальних проблем, у культурний розвиток України.

Ми впевнені, що і надалі наші викладачі сприятимуть прискоренню трансформації суспільства, економічному зростанню, зміцненню позицій Запорізького національного у світовому співтоваристві.

З великою пошаною згадуємо науковців університету, які досягли великих успіхів, започаткували нові школи, виховали плеяди талановитої молоді. Віримо – у XXI столітті ще прославляться нові достойні імена наших учених.

Сердечно зичимо, шановні колеги, міцного здоров'я, щастя, оптимізму, творчого настрою і нових відкриттів та здобутків!

РЕКТОРАТ

Наука як основа сталого інноваційного розвитку держави

Найважливішим науковим досягненням XX століття, яке найбільше вплинуло на розвиток суспільства, є створення національної інноваційної системи (НІС).

За визначенням експертів ООН, «НІС — це система взаємовідносин між наукою, промисловістю та суспільством, за якої інновації є основою розвитку промисловості та суспільства, а ті, у свою чергу, стимулюють розвиток інновацій і визначають найважливіші напрями наукової діяльності».

У 2007 році Кабінетом Міністрів України було розроблено Концепцію розвитку національної інноваційної системи (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17

червня 2009 р. №680-р), яка констатує, що внаслідок непослідовності та низької ефективності державної науково-технічної та інноваційної політики спостерігається тенденція щодо подальшого відставання України у технологічному розвитку від розвинутих країн світу.

У промислово розвинутих країнах 80-95% приросту ВВП припадає на долю нових знань, перевтілених в техніці та технологіях. Таким чином, головною ланкою НІС виступає наука. Їй, як виробнику інновацій, належить головне місце в цій системі.

На жаль, на сьогодні, наука продовжує виконувати лише соціокультурну функцію, підтримуючи високу

якість вищої освіти та відповідно, забезпечуючи високий інтелектуальний потенціал нації. Для того, щоб вона почала здійснювати свої економічні функції і помітним чином впливати на рівень соціально-економічного розвитку країни, необхідно, забезпечити її належне фінансування, принаймні на рівні 1,7% ВВП, як це передбачено ст. 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Проте, протягом 2000-2009 рр. загальний обсяг видатків на наукові

дослідження і розробки як частки ВВП (наукоємність ВВП) зменшився з 1,16% до 0,95% (у тому числі з держбюджету – до 0,41%).

Основною проблемою ефективного інноваційного розвитку на су-

часному етапі є роз'єднаність таких основних елементів НІС, як наука, держава і бізнес.

Тим часом продовжує зростати частка іноземних інвестувань у наукову діяльність, яка на сьогодні вже перевищує 20% загального обсягу фінансування наукових та науково-технічних робіт.

Україна повинна орієнтуватися на наукоємні моделі економічного розвитку, ефективно використовуючи фінансові ресурси держави та бізнесу, інтелектуальний потенціал вищої освіти та останні досягнення науки і техніки.

Начальник науково-дослідного сектора ЗНУ Вікторія МЕНЯЙЛО,

Для історичного факультету найяскравішою подією його наукового життя став ювілей видатного археолога, викладача ЗНУ **Геннадія Тошева**.

Геннадій Миколайович народився 25 лютого 1951 року в м. Пологи Запорізької області. 1973 року закінчив Одеський державний університет, після чого працював вчителем історії у сільській школі. Через три роки перейшов на роботу у створений в Одесі відділ археології Північно-Західного Причорномор'я Інституту археології АН України. Під час десятирічної праці в Одесі активно працював в архео-

логічних експедиціях на Півдні України та у Молдові, захистив кандидатську дисертацію. А потім у 1986 році відбулася зустріч з Федором Турченком та пропозиція зайняти вакантне місце викладача з археології на історичному факультеті ЗНУ.

Тоді Геннадій Миколайович доволі швидко стає доцентом кафедри історії України та очолює створену ним археологічну лабораторію. Базовим підґрунтям лабораторії стає новостворена археологічна експедиція. 1988 року було розпочато охоронні багаторічні розкопки унікального курганного

комплексу Мамай-гора. Щороку студенти історичного факультету проходять археологічну практику, досліджують та зберігають найзначніші археологічні пам'ятники Європи – Мамай-Гора та великий могильник Мамай-Сурка.

Геннадій Миколайович за 35 років наукового життя видав понад 200 позицій друківаних праць. Поза Україною статті ювіляра видаються в Республіці Молдова, Російській Федерації, Румунії, Болгарії, Федеративній Республіці Німеччині.

Колектив історичного факультету

Найяскравішою подією цього навчального року, без сумніву, стала IV університетська науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2011», що була присвячена 5-річчю НТСА ЗНУ.

Для багатьох участь у конференції – це перша «проба пера», дебют у науці, адже учасниками традиційно стали учні ЗОШ Запорізької області, переможці Малої академії наук. Приємно, що до участі в нашій конференції долучилися науковці з КПУ, ЗНТУ, Мелітопольського училища культури та Кримського факультету ЗНУ.

Молода наука-2011 – це:

- близько 900 учасників;
- 15 секцій, які засідали впродовж 12-14 квітня;
- збірник наукових праць, що складається з 5 томів.

Вже у травні активісти Товариства планують взяти участь у низці заходів всеукраїнського рівня.

З повагою, голова НТСА ЗНУ Світлана СИРИЦЯ

У цьому році побачила світ наукова монографія «Інтернет-ЗМІ як складова частина системи ЗМІ України» старшого викладача кафедри журналістської творчості, реклами та зв'язків із громадськістю, кандидата наук із соціальних комунікацій **Мирослави Чабаненко**. Робота написана за матеріалами дисертації, захищеної авторкою минулої весни.

Новизна дослідження полягає, в розкритті деяких фактів щодо зародження галузі нових медіа в Україні, визначенні кількісних параметрів вітчизняного медіа-сектору в Інтернеті.

«Якщо моє дослідження хоч на крихту вартісне, то

лише завдяки вдалому керівництву професора ЛНУ ім. Івана Франка Бориса Потятиника, – розповідає Мирослава Вікторівна. – Він також виступив у ролі рецензента монографії разом із доктором наук із соціальних комунікацій, директором Інституту журналістики і масової комунікації Класичного приватного університету **Олегом Богуславським**.

Сьогодні такої літератури катастрофічно бракує: російські або перекладені з англійської книги, не задовольняють на всі сто відсотків потреби підготовки наших фахівців.

Факультет журналістики, Людмила ЧЕРНЯВСЬКА

Науково-дослідна робота на біологічному факультеті проводиться із пріоритетних напрямів біології, екології та хімії. У 2010-2011 році на базі біологічного факультету організовано та проведено дві конференції: II Університетська науково-практична конференція студентів та молодих учених «Актуальні проблеми та шляхи розвитку природничих наук» (18.12.10 р.), II Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку природничих наук» (20.05.2011 р.), за результатами яких видано збірники тез доповідей. За результатами

науково-дослідної роботи видано 4 монографії.

У 2010-2011 н.р. у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт за напрямом «Біологія» студентка магістратури Марина Псьол посіла I місце; а у Всеукраїнському конкурсі юних раціоналізаторів та винахідників «Природа – людина – виробництво – екологія» студентка Олена Клуцько виборолла I місце у секції «Екологія».

Студенти біологічного факультету також беруть участь у міжнародних навчальних та просвітницьких проєктах. Так, у 2010-2011 н. р. Людми-

Подпись к фото

ла Макеева проходить стажування у США, а Наталя Дударєва і Ангеліна Чемерис – навчаються у магістратурі університету дю Мен (Франція).

Біологічний факультет

Студент магістратури факультету менеджменту **Сергій Коринний** здобув перемогу у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук за напрямом «Менеджмент». За результатами змагання Сергій отримав дипломом III ступеня.

За підсумками конкурсу нау-

кових робіт на тему «Зробимо Україну енергоощадною» президентського фонду Леоніда Кучми «Україна» наукова робота студентки 4 курсу факультету менеджменту ЗНУ **Вікторії Зарютіної** посіла 3 місце в рейтингу теми №5: «Як зробити економіку країни енергоощадною?» і отримала III премію у розмірі 2700 гривень.

Студентка факультету **Брежер Ганна** здобула перемогу на Всеукраїнській олімпіаді з менеджменту, яка відбулася у березні у м. Одеса. Вона - на III місце серед студентів всієї України.

Голова НТСА факультету менеджменту Катерина ЛЕЩИНА

Наукова діяльність факультету іноземної філології, за традицією, поєднує урочистість із функціональною ефективністю та результативністю. Справжнім світом науки на факультеті, як і п'ять років поспіль, стало проведення Міжнародної наукової конференції «Іноземна філологія у XXI столітті», в роботі якої взяли участь 264 учасники із 35 міст України та країн СНД.

Матеріали доповідей опубліковано у 4-х томах збірки наукових праць «Нова філологія». Конференція присвячена розв'язанню нагальних питань сучасних філологічних студій у галузях когнітивістики, дискурсології, соціолінгвістики, лінгвокультурології, порівняльного мовознавства, перекладознавства лінгво-філософії та літературознавства.

Факультет іноземної філології

нун увагу на покращення стану здоров'я та фізичної підготовки школярів, необхідність розробки ефективних методичних підходів та комплексних програм ранньої діагностики, оцінки рівня фізичного здоров'я дітей та диференціації школярів за різними фізичними групами, а також проблеми розвитку туризму в Україні.

Факультет фізичного виховання

31 березня по 1 квітня команда **юридичного факультету** стала призером всеукраїнського брейн-ринзі з конституційного права – «Знавці Конституції» на Кубок ректора Національного університету Одеської юридичної академії». Команда кращих знавців Конституції України від ЗНУ, що отримала назву «Ампаро», складалася зі студентів II курсу **Кирила Латишева, Катерини Чорної, Дар'ї Ніколаєнко, Вікторії Кириленко, Сергія Посунька** і студентки III курсу **Ксенії Мяснянкіної**. Усього в турнірі взяли участь 17 команд із провідних вишів України. Команда ЗНУ виборола III місце у всеукраїнському змаганні.

Юридичний факультет

На економічному факультеті ЗНУ 14-15 квітня пройшла V Міжнародна студентська конференція «Інноваційні ідеї молоді в соціально-економічному розвитку України XXI століття».

Конференція на економічному факультеті ЗНУ проводиться традиційно. Було прийнято 269 заявок і тез доповідей, у т.ч. від зовнішніх учасників прийнято 84 заявки і тези, що становить майже третину. Також бу-

ли прийняті заявки та тези доповідей від 10 зарубіжних учасників. Зовнішні учасники конференції представляють Мелітополь, Дніпропетровськ, Нікополь, взяли участь і представники Києва, Львова, Харкова, Одеси, Сімферополя, Чернігова, Москви тощо. Така кількість учасників свідчить про неабиякий інтерес до проблем, які обговорювалися під час конференції.

Економічний факультет

2010/2011 н. р. позначився низкою яскравих подій у науковому та суспільному житті **математичного факультету**. Найяскравішими серед них стали святкування Дня математичного факультету (28 квітня), приурочене до 20-річчя математичного факультету у ЗНУ та 80-річчя фізико-математичного факультету у Запорізькому педагогічному інституті, а також – проведення IX Всеукраїнської наукової конференції молодих дослідників «Актуальні проблеми математики та інформатики» (28-29 квітня). У роботі конференції взяли участь 108 учасників з багатьох регіонів України.

Заступник декана з наукової роботи математичного факультету,

В.ЛЕОНТЬЄВА

і точність фактів і цитат, статистичних даних, які не підлягають відкритій публікації. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора.

державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія ЗЗ №735-010-пр від 7 червня 2006 року. Виходить двічі на місяць українською мовою. Поширюється безкоштовно. Один друкований аркуш Наклад 500 примірників

21-22 квітня на **факультеті соціології та управління** ЗНУ пройшла міжнародна науково-теоретична конференція «Вдосконалення методології соціального пізнання змісту та методики викладання філософських дисциплін на гуманітарних факультетах ВНЗ». В роботі конференції прийняли участь 125 науковців з провідних вітчизняних та зарубіжних ВНЗ. Зокрема, з University of Guelph (Канада), Vietnam National University (В'єтнам), Тюменського держав-

ного університету (Росія), Рязанського державного університету імені С.О. Есеніна (Росія). По завершенню конференції було підписано договори про наукову співпрацю між факультетом соціології та управління ЗНУ та факультетом соціології Тюменського державного університету (Росія) й факультетом соціології та управління Рязанського державного університету імені С.О. Есеніна (Росія).

Факультет соціології та управління

Вересень 2010 року ознаменувався для фізичного факультету проведенням II міжнародного семінару «Взаємодія атомарних частинок та кластерів з поверхнею твердого тіла», організованого на базі кафедри фізики напівпровідників. Вперше проведений на честь 20-ліття утворення кафедри, цей семінар отримав визнання серед відомих науковців СНГ та близького зарубіжжя.

На урочистому відкритті з доповідями виступили відомі науковці із Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка (м. Дрогобич), із КПУ (м. Запоріжжя), Приазовського державного технічного університету (м. Маріуполь). Тематика представлених до опублікування доповідей була поділена за наступними

розділами: «Взаємодія прискорених та теплових частинок і кластерів з поверхнею», «Нанооб'єкти на поверхні твердих тіл: одержання, методи дослідження, властивості», «Моделі механізмів взаємодії нанооб'єктів з поверхнею», «Нові вуглецеві матеріали: сучасний стан та перспективи», «Матеріали та технології нетрадиційних джерел енергії».

Фізичний факультет

У 2011 році **факультет соціальної педагогіки та психології** святкує своє 20-річчя. Серед заходів, які присвячені цій події, особливе місце посідає Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми підготовки соціальних педагогів у третьому тисячолітті», яка відбулася 28-29 квітня. Конференція зібрала більше 100 учасників із України.

У заході взяли участь 10 професорів, 8 докторів і 40 кандидатів педагогічних наук, представники Запорізької обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки, Управління у справах дітей, Управління праці та соціального захисту, фахівці з соціальної та соціально-педагогічної роботи,

тощо. Під час конференції працювало 5 секцій: «Теоретико-методологічні основи підготовки майбутніх соціальних педагогів в умовах глобалізації суспільства та соціально-економічних змін», «Інноваційні підходи до організації навчально-виробничої практики та волонтерської діяльності студентів», «Соціальне партнерство «ВНЗ – громадська організація – влада» у підготовці майбутніх соціальних педагогів щодо надання соціальних послуг у громаді», «Соціально-педагогічний захист різних категорій населення у сучасних умовах», «Соціально-педагогічна робота в системі освіти».

Кафедра проблем керування та соціальної педагогіки О. ШУЛЬКЕВИЧ

14-15 жовтня 2010 року на базі ЗНУ відбулася Всеукраїнська наукова конференція «Література й історія». Її організаторами стали Міністерство освіти і науки України та кафедра української літератури **філологічного факультету**. Цей захід проводиться раз на два роки з 25 вересня 1993 року і започаткована завідувачем кафедри української літератури **Віталієм Шевченком**.

Наукова конференція об'єднала інтереси вже відомих вітчизняних і зарубіжних учених та молодих науковців із різних міст України – Києва, Бердянська,

Горлівки, Дніпропетровська, Житомира, Запоріжжя, Івано-Франківська, Кривого Рога, Луганська, Львова тощо.

Після пленарного і секційних засідань у День Покрови Пресвятої Богородиці була відвідана Хортиця. Учасники конференції побували на Гуляйпільщині, відвідали краєзнавчий музей, де познайомились з життям і діяльністю Нестора Махна. Ознайомились з експозицією краєзнавчого музею м. Пологи. тощо.

Доцент кафедри української літератури В. КРАВЧЕНКО